

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

MAGISTERSKÝ OBOR SOCIÁLNÍ A KULTURNÍ EKOLOGIE

HODNOCENÍ DIPLOMOVÝCH PRACÍ

Posudek diplomové práce Bc. Zuzany Pinkavové

DOBROVOLNICTVÍ NEBO TURISMUS?
DOBROVOLNICTVÍ FORMOU VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA
V ROZVOJOVÝCH ZEMÍCH

Vedoucí práce: PhDr. Ivan Rynda

Praha 2021

A. Úvod

Diplomová práce se zabývá určitým výsekem dobrovolnictví, uskutečněného dobrovolníky z rozvinutých zemí v zemích rozvojových. Z širší této problematiky vybírá dobrovolnictví uskutečněné přímou domluvou mezi dobrovolníky a beneficienty, bez zorganizování třetí stranou. Soustřeďuje se na obtížnou problematiku výuky anglického jazyka a zkoumá předpoklady k výuce jak dobrovolníků, tak přijímajících organizací. Z analýzy percepce takové pomoci dobrovolníky (včetně diplomantky) i příjemci vyvozuje, zda se jedná v prvé řadě o rozvojovou pomoc či turismus, zabývá se problematikou udržitelnosti takové formy rozvojové pomoci a/nebo spolupráce a přínosy pro obě zúčastněné strany a odlišením od turismu.

B. Obsahová stránka diplomové práce

a) Členění práce

Diplomová práce je podrobně strukturovaná. Členění na jednotlivé části a kapitoly, které jsou ještě dále členěné na podkapitoly je logické a kde je to adekvátní sleduje i časovou posloupnost.

Část 1: Teoretická část

Teoretická část je vhodně rozčleněna na kapitoly týkající se rozvojových zemí, cestovního ruchu a kapitolu o dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka.

Kap. 1.1 Rozvojové země je pojednána velmi stručně – samozřejmě se jedná o velmi širokou problematiku, takže určitá redukce je potřebná. Na druhé straně, když se práce zabývá

dobrovolnictvím a Česká republika je součástí EU, bylo by potřebné např. v podkap. 1.1.2 Mezinárodní dobrovolnictví uvést i EU Aid Volunteers, dnes jako součást Evropského sboru solidarity (European Solidarity Corps).

Kap. 1.2 Cestovní ruch je výborně zpracována, zvláště důležitá podkapitola 1.2.1 Vliv cestovního ruchu na destinační management.

U podkap. 1.2.2 Vliv cestovního ruchu na životní prostředí došlo k záměně ve větě ...významnou funkcí alochtonních druhů je ochrana původních ekosystémů...-má být samozřejmě autochtonních (jak je pak správně použito v další větě).

V kapitole jsou citace obsažných prací, vztahujících se k udržitelnému cestovnímu ruchu a dobrovolnickému cestovnímu ruchu, svědčící o podrobném nastudování tohoto tématu diplomantkou.

Kap. 1.3. Dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích je podrobně zpracována-zaměřuje se na dobrovolnictví vyjednané mezi dobrovolníky a beneficienty, tedy bez podpory ze strany státu, mezinárodních a/nebo nevládních organizací. Jsou popsány jak přínosy, tak velmi cenný popis kritiky této formy dobrovolnictví, jdoucí někdy až k popírání toho, že se jedná o dobrovolnictví.

Část 2: Empirická část

V empirické části je nejprve velmi dobře popsána metodika, předporozumění, zúčastněné pozorování a polostrukturované rozhovory s dobrovolníky a nakonec podrobná analýza dat, včetně doporučení z analýzy vyplývajících.

V kap. 2.1 Metodika je výborně zdůvodněno použití kvalitativních metod pro dosažení cílů diplomové práce, protože záměrem bylo získat informace od všech aktérů, tedy dosažení emické perspektivy. Diplomantka vybrala kombinaci dvou metod: polostrukturovaných rozhovorů s dobrovolníky a zúčastněného pozorování diplomantkou při dobrovolnickém působení ve vesnické škole v Ekvádoru.

Kap. 2.2 Předporozumění vysvětluje předpoklady řešitelky tohoto výzkumného projektu k sebereflexi, která je nutnou podmínkou pro co nejobjektivnější zúčastněné pozorování. Zde je třeba ocenit vskutku více než dobré předpoklady –jak jazykové – původ z bilingvní rodiny, dokončené bakalářské studium anglistiky, amerikanistiky a religionistiky na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy a hlavně zde podrobně popsané předchozí zkušenosti z dobrovolnické výuky angličtiny v základní soukromé anglické škole Buddha Academy ve vesnici Bhakundebessi v Nepálu a ve veřejné základní škole spojené se školou ve vesnici Banthungmenumnoi v Thajsku.

V kap. 2.3 Zúčastněné pozorování je nejprve popsána na základě příslušné literatury metoda zúčastněného pozorování a pak následuje velmi důkladný popis a zjištění z působení v Ekvádoru získaná pomocí této metody a kombinací zúčastněného pozorování s neformálními a polostrukturovanými rozhovory s místními aktéry (místními učiteli, studenty, organizátory, s několika místními obyvateli a s dobrovolnicí, která v místní škole také učila. Vzhledem ke krátkosti působení diplomantky (pět týdnů) je třeba ocenit množství práce, vykonané ve prospěch tohoto projektu. Důležitá zajisté byla strukturace pozorování dle rámce

AEIOU (název rámce pramení z počátečních písmen anglických slov Činnosti, Prostředí, Interakce, Předměty, Osoby). Velmi důležité je pojednání o sebereflexi (např.: „mé nadšení však bohužel postupem času vystřídalo zoufalství a frustrace, neboť ve škole až na vzácné výjimky nejevil nikdo o vzdělání a školu (nejen o angličtinu) zájem – a to bohužel včetně učitelů“). Podnětný je popis limitů výzkumu – časových, jazykové bariéry zvláště ze strany Kečuánců, a možnosti uskutečnění rozhovoru s jen jednou další dobrovolnicí v Ekvádoru, neboť s žádnou jinou se diplomantka nesetkala.

Další důležitá kapitola 2.4 Polostrukturované rozhovory s dobrovolníky popisuje jednak metodu, kdy pomocí předem připravených otázek zjišťovala zkušenosti jednotlivých dobrovolníků z rozvinutých zemí s působením v rozvojových zemích, přičemž měla volnost při výběru pořadí i formulace otázek podle situace, jak tato metoda dovoluje. Témata otázek naprosto odpovídala výzkumnému záměru:

- Dobrovolnictví obecně
- Zkušenosti s dobrovolnictvím formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích, vztah dobrovolnictví, turismu, pomoci
- O výuce, autoreflexe, zhodnocení přínosů
- Percepce místních z pohledu dobrovolníků
- Interakce s místními
- Celkové zhodnocení dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích, pozitiva a negativa
- Demografie

Obtížný výběr výzkumného vzorku vzhledem k neexistenci registrací dobrovolníků, kteří si sjednávají pobyty sami a vzhledem k pandemii Covidu 19 byl sice rozsahem menší (6 dobrovolnic a 5 dobrovolníků), pro kvalitativní výzkum by však měl postačovat. Kritérium výběru alespoň týden dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v libovolné rozvojové zemi bez nároku na finanční ohodnocení v posledních čtyřech letech je jasné, odpovídá možnostem projektu, financovaného z vlastních zdrojů.

Kap. 2.5 Analýza pojednává o jednom z těžišť celého výzkumu. Diplomantka zvolila vhodnou tématickou analýzu dat, která získala z doslovně přepsaných všech rozhovorů. Segmentací a kódováním data organizovala, zestručňovala a interpretovala. Jedenáct kódů, kterými byla data tematicky analyzována, a to jak z pohledu dobrovolníků, tak místních bylo vybráno adekvátně:

1. Důvody účasti, očekávání a jejich naplnění
2. Přínosy: pro koho, jaké
3. Nevýhody: pro koho, jaké
4. Mezinárodní a mezikulturní výměna
5. Jevy paternalismu, kulturního nátlaku a stírání identity
6. Interakce mezi dobrovolníky a místními, autentičnost zážitku
7. Dobrovolnictví a cestovní ruch
8. Pomoc
9. Míra ne/kvalifikovanosti a ne/připravenosti dobrovolníků i místních učitelů

10. Udržitelnost

11. Doporučení zúčastněných

Ke každému kódu následuje zestručnělý souhrn poznatků, získaných z odpovědí, dokladovaný prevažujícími odpověďmi. Diplomantka dospěla k některým překvapivým závěrům, vyplývajícím z odpovědí. Jako kontroverzní se ukázala percepce problematiky udržitelnosti takového krátkodobého působení dobrovolníků. Ze strany místních byl názor, že by měly být pobyty dobrovolníků delší, jinak se udržitelností výuky nezabývali. Nejdůležitější částí byla nejspíše doporučení zúčastněných, jak zlepšit dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka, kde dle místních by bylo potřebné, aby dobrovolníci jezdili na delší dobu – minimálně na měsíc, nejlépe na celý školní rok. Polovina dobrovolníků nevěřila v udržitelnost takové pomoci, druhá polovina viděla udržitelnost v tom, že „děti zažijí zkušenosti, na které už nikdy nezapomenou a vzpomínají na ně i dále, takže mohou být stále motivováni se vzdělávat“, nikdo však z dobrovolníků obou polovin si nemyslel, že by bylo udržitelné jejich předávání znalostí angličtiny. Dobrovolníci zdůrazňovali na základě svých negativních zkušeností, že klíčovou je organizace –především výuky, dále seznámení dobrovolníků předem s místní kulturou a jako ideální profil dobrovolníka doporučovali učitele angličtiny. To jsou přínosná zjištění diplomové práce.

Část 3 Diskuse

V další části diplomantka hodnotí svoji práci v konfrontaci s literaturou, týkající se dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Jedná se vskutku o kritické hodnocení, diplomantka poukazuje na krátkost stáže, avšak upozorňuje i na to, co krátkost nahradilo-předchozí zkušenosti s dobrovolnictvím v Nepálu a Thajsku, odkud měla podklady - fotografie, videa a deníky, což je zjevné z podrobného popisu pobytů v kapitole Předporozumění.

Oproti literatuře, která se zabývá povětšinou zpoplatněnými dobrovolnickými pobyty, nabízenými různými společnostmi a nešetří pak kritikou negativ takových pobytů (škodlivý turismus, důraz na spokojenost dobrovolníků na úkor pomoci a potřeb místních, neokolonialismus) diplomantka přesvědčivě na základě zkušeností svých i svého výzkumu zdůvodňuje, že tomu tak povětšinou není u dobrovolníků, kteří si sjednávají působení přímo s přijímajícími organizacemi. Lze naprosto souhlasit s jejím názorem, že je potřebné zabývat se pohledem a postojem místních obyvatel, což literatura zatím téměř nečinila. Velmi důležité je upozornění diplomantky: „Samozřejmě nelze než souhlasit, že dobrovolnictví by bylo neefektivnější, kdyby bylo profesionálně a strategicky organizované a vedené, a aby dobrovolníci byli také profesionálové, či byli alespoň na pobyt profesionálně vyškoleni. Takové možnosti však bohužel většina místních (ani dobrovolníků) nemá, možnost dát si inzerát na HelpX, Facebook či jiný webový portál však ano. Jestliže jsou místní s dobrovolníky spokojeni a mají pocit, že jim dobrovolníci pomáhají, domnívám se, že není na místě dobrovolnictví v této formě odsuzovat. Zodpovědnost pak nese každý účastník sám za sebe, aby se sám svědomitě na dobrovolnický pobyt připravil, a snažil se pak na místě pomáhat, co nejlépe dokáže“.

Oproti škodlivému turismu staví diplomantka potřebu proměny turismu do podoby dobrovolnictví, plně pod kontrolou místních, aby z něj měly užitek všechny strany. (Pokud ovšem budeme považovat dobrovolnictví za zvláštní formu turismu). Diplomantka upozorňuje, že je literatury na toto téma málo a tématem přímo zprostředkovaného dobrovolnictví, které je v rukou místních, a jeho perspektivou se pak literatura téměř nevěnuje. Lze proto potvrdit, že tato její práce je vskutku přínosem k objasnění fenoménu dobrovolnictví přímo sjednávaného mezi dobrovolníky a beneficienty.

Část 4 Závěr

V závěru jsou shrnuty výsledky projektu, který si kladl za cíl porozumění dobrovolnictví z pohledu místních obyvatel i dobrovolníků ze západních zemí. Diplomantka upozorňuje na důležitou skutečnost, že zjištění, plynoucí z této diplomové práce, nemohou být generalizována, neboť kvalitativní výzkum na rozdíl od kvantitativního toto ze své podstaty neumožňuje.

S poznatkem diplomantky, že dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích je hybridem mezi udržitelnější formou cestovního ruchu a rozvojovou pomocí, resp. spoluprací lze souhlasit, platí to pravděpodobně více pro krátkodobou spolupráci, kterou diplomová práce pojednává. Lze též souhlasit, že takováto forma dobrovolnictví je oboustrannou mezikulturní výměnou s přínosem pro obě strany.

Velmi podnětný je v diplomové práci poznatek diplomantky o střetu vlastní etické a emické perspektivy v náhledu na přínos krátkodobého dobrovolnictví výuky anglického jazyka v rozvojových zemích: „Podstatným zjištěním pro mne byl totiž fakt, že jsem se na místní výuku vždy dívala očima evropsky vzdělávané studentky a k tomuto standardu jsem místní školství vždy také přirovnávala. Tento postoj podporovala i snaha místních škol vyučovat stejným způsobem a požadovat po dětech stejné chování, jaké je v západních školách běžné, avšak bez jakéhokoliv vzdělání a v naprosto jiných podmínkách, a to nejen materiálních, ale především kulturních. Není přitom možné, aby dobrovolníci, kteří jedou na pár týdnů učit angličtinu do cizí rozvojové země, měnili místní školství, které je pochopitelně i kulturně podmíněné. Je také otázka, zda by to vůbec bylo žádoucí, či dokonce správné“. Z toho pak plynou její doporučení pro dobrovolníky, že „namísto je především pokora, dobrosrdečnost a snaha místním pomoci co nejlépe dovedeme“, právě s uvědoměním si limitů pomoci. Ohledně vzdělání a kompetencí dobrovolníků vyplynul z analýzy rozhovorů poznatek, že dobrovolníci sice nemají vzdělání pro výuku angličtiny, avšak jako vysokoškolsky vzdělaní či alespoň studenti ovládají angličtinu daleko lépe než místní učitelé angličtiny. Přesto díky krátkodobosti pobytu a zčásti chybějící kvalifikovanosti nejsou schopni místním se zlepšením angličtiny pomoci. Na základě výsledků analýzy však diplomantka upozorňuje, že přesto dobrovolníci pomáhají a to představením jiných, interaktivnějších a často zábavnějších metod (např. naučnými hrami a písničkami) a vzbuzením zájmu o angličtinu a vzdělání. Z tohoto důvodu proto dobrovolnickou pomoc hodnotí jako udržitelnou, ovšem z hlediska výuky angličtiny či výuky jako takové jako neudržitelnou – zdůvodňuje to často velmi špatnou organizací, nepromyšleností a nekvalifikovaností všech zúčastněných.

Diplomantka věří, že pokud bude nahlíženo na tento typ dobrovolnictví jako na cestovní ruch, pak se jedná o udržitelný cestovní ruch a zdůvodňuje to tím, že dobrovolníci žijí jako místní, nikoliv jako turisté. Sociokulturní aspekty budou definici udržitelného turismu nejspíše splňovat, diplomová práce pro to přináší důkazy. Nejsou však úplně brány v potaz aspekty environmentální (uhlíková stopa dopravy na velkou vzdálenost, kterou si diplomantka uvědomuje na jiném místě závěru, upozorňuje však, že to je již mimo záběr diplomové práce), proto by bylo lépe psát jen o udržitelnějším turismu. Je však pravdou, jak diplomantka správně upozorňuje, že poznávání místního (nejen) životního prostředí očima místních naučí dobrovolníky daleko více o přírodě, neboť místní jsou na ni daleko více vázáni, než dobrovolníci ze západních zemí.

Závěr obsahuje i některá další doporučení, např. že by bylo potřebné, aby byli dobrovolníci informováni o náplni konkrétního dobrovolnického programu, aby se mohli dopředu více připravit nejen na výuku, ale také na místní kulturu a prostředí, aby se předešlo nedorozuměním plynoucím z kulturních neznalostí.

Diplomantka nevyklučuje, že mezi dobrovolníky se mohou vyskytovat jedinci s nadřazeným pohledem na rozvojovou pomoc. Upozorňuje však na skutečnost, že dobrovolníci jsou za svého pobytu vždy v menšině a navazují s místními hlubší vztahy než během tradičního turismu, což přináší vyšší šanci pro vzájemné porozumění.

Na samotný závěr vyjadřuje diplomantka své krédo i hlubokou osobní zkušenost, že „dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích má svůj význam a své místo na cestě k vytváření lepší, udržitelnější budoucnosti nás všech“. Nezbyvá než dodat, že tato její diplomová práce je k tomu též příspěvkem.

Část 5 Bibliografie a část 6 Přílohy

Po závěru práce následuje samozřejmě bibliografie jako část 5 a přílohy v části 6, které dávají obraz podrobné a pečlivé práce na diplomové práci (např. písemný záznam všech polostrukturovaných rozhovorů), tím se však bude zabývat další část posudku.

b) Předmět zkoumání a výkladový rámec

Vybraný předmět diplomové práce nabývá na důležitosti – čelit globálním problémům bude možné vskutku jen účinnou rozvojovou spoluprací, kde důležitou roli bude hrát vzdělání a v rámci vzdělání i porozumění výuka angličtiny, na kterou se diplomová práce soustředila. Vedle klasických forem rozvojové pomoci či spolupráce nabývají na důležitosti i neformální formy individuální pomoci či spolupráce přímou domluvou mezi dobrovolníky a beneficienty z rozvojového světa, bez účasti zprostředkujících organizací. Diplomová práce přispívá k zmapování této relativně nové oblasti zvláště v České republice a k možnostem zefektivnění takové spolupráce či pomoci.

c) Výchozí pojmy a jejich výklad

Terminologie použitá v diplomové práci je vyložena adekvátně. Snad jedině vzhledem k tomu, že v rozhovorech s dobrovolníky se často používá úroveň znalosti angličtiny, bylo by dobré popsat jazykové úrovně znalostí a schopností v angličtině např. dle Společného

evropského referenčního rámce pro jazyky CEFR. Nelze než souhlasit s rozlišením dobrovolnictví a turismu, provedeným v závěru:“ Dobrovolnictví generuje oboustranný, rovný vztah mezi dvěma stranami, které si vzájemně vytyčují a vyjednávají určité hranice práce a soužití, na rozdíl od turistického klientského přístupu, kde bývá turista zákazníkem, který si za služby platí, a místní pro něj pracují“.

d) Řešení vytyčeného výzkumného problému

Vytyčený výzkumný problém zda a nakolik je pro koho přínosné dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích byl velmi pečlivě řešen s použitím adekvátních metod a je na něj nalezena odpověď shrnutím zkušeností jak dobrovolníků (včetně popsané bohaté zkušenosti diplomantky), tak i místních příjemců pomoci. Výzkumný problém polarit (míry, vztahu) rozvojové spolupráce a jakési udržitelnější podoby turismu s ohledem na přírodní a kulturní dědictví, přínos a udržitelnost této formy dobrovolnictví mohl být řešen s ohledem na možnosti jak metodiky, tak omezení daná pandemií spíše parciálně, pro dobrovolnictví víceméně jen českých dobrovolníků (ještě byly provedeny rozhovory s dobrovolnicí z Francie, dobrovolníkem a dobrovolnicí z USA, kde se však jednalo o dobrovolníky původem z Číny a z Thajska).

e) Metodologický postup

V práci byly použity adekvátní metody kvalitativní analýzy – polostrukturované rozhovory a zúčastněné pozorování. V první řadě to je metoda polostrukturovaných rozhovorů s dobrovolnicí a částečně i místními beneficienty. Podrobné otázky byly velmi pečlivě připraveny a mířily k odpovědím na vytyčené problémy.

Další metodou bylo zúčastněné pozorování samotnou diplomantkou. Podrobně je popsán její terénní výzkum v Ekvádoru, její působení dobrovolnice na výuku anglického jazyka v původní kečuánské komunitě San Bartolo de Uchuculin.

V kap. 2.2 Předporozumění popisuje diplomantka své předchozí zkušenosti z dobrovolnické výuky angličtiny v r. 2016 v Nepálu a r. 2017 v Thajsku, které jí sloužily jako sebereflexe pro přípravu této diplomové práce.

f) Rozšíření dosavadních znalostí

Diplomová práce přispívá k rozvoji znalostí v oblasti rozvojové spolupráce a to jednak při výuce angličtiny, ale i při zkoumání nových forem dobrovolnictví, kdy si dobrovolníci sjednávají pomoc či spolupráci v rozvojových zemích sami. To bude přínosem při rozvíjení těchto neformálních způsobů v budoucnosti jak pro další zájemce, tak plánovače dalších forem rozvojové pomoci vzhledem ke shrnutí zkušeností většího počtu dobrovolníků (a samotné diplomantky) i potřeb místních příjemců pomoci.

g) Teoretické zobecnění a přínos diplomové práce

Diplomová práce přispívá k rozlišení turismu a rozvojové spolupráce formou dobrovolnické výuky angličtiny, navíc vyvozuje doporučení pro další rozvoj takové spolupráce a to nejen z etické, ale i emické perspektivy.

h) Praktický přínos diplomové práce

Doporučení v diplomové práci budou sloužit jednak dalším dobrovolníkům díky popisu problémů, s nimiž se setkají a doporučením pro jejich práci. Protože jsou analyzovány i potřeby přijímajících organizací rozvojových zemí, práce může sloužit i pro přípravu rozvojových projektů jak nevládních, tak státních organizací, zvláště v oblasti jazykového vzdělání a speciálně při výuce angličtiny.

C. Práce s literaturou:

Diplomová práce shromáždila (vzhledem k novosti problematiky) poměrně velký počet literatury (téměř 50 citací), z toho 10 připadá na české citace . Navíc je ještě citováno 13 webů. Citace jsou správně interpretovány a odpovídají tématu diplomové práce, přičemž svědčí o orientaci diplomantky v tématech, která řeší. Větší počet citací je z oblasti cestovního ruchu a rozvojové pomoci, další pojednávají hlavně o dobrovolnictví i metodách analytické práce. Jedná se o starší i novější literaturu, nejnovější citace jsou z r. 2020.

D. Formální stránka diplomové práce:

Diplomová práce obsahuje 99 stran textu a 81 stran příloh a po stránce formálního aparátu obsahuje vše, co by měla obsahovat. Práce je napsána srozumitelně, bez mluvnických a ortografických problémů. Jedině v prepisech rozhovorů v příloze se výjimečně vyskytly malé překlipy, vzniklé pravděpodobně při prepisu odpovědí. Grafická úprava diplomové práce je na odpovídající úrovni.

Úvod na dvou stránkách výstižně informuje o širších souvislostech i vlastním zaměření diplomové práce.

Obsáhlejší závěr na čtyřech a půl stránkách shrnuje adekvátním způsobem výsledky, získané polostrukturovanými rozhovory i zúčastněným pozorováním.

Klíčová slova jsou vybrána vskutku reprezentativně k obsahu, možná by zasluhoval doplnění udržitelný cestovní ruch a též země, o kterých probíhaly polostrukturované rozhovory, tj. Nepál, Kambodža, Maroko, Thajsko, Malajzie, Kolumbie a Panama, když je klíčovým slovem Ekvádor. Je však skutečností, že o něm je nejen polostrukturovaný rozhovor s dobrovolnicí, ale i rozsáhlý popis zúčastněného pozorování samotnou diplomantkou a taktéž rozhovory s beneficienty a další dobrovolnicí.

Abstrakt v češtině i angličtině vystihuje asi nejdůležitější výsledek diplomové práce, možná by mohl být rozšířen o další jeden až dva důležité stručně popsání výsledky např. ze závěru.

Seznam literatury a zdrojů obsahuje celkem 60 citací, z toho je jich 13 internetových, Všechny se vztahují k tématice diplomové práce. Citace SCEP 1970 (v podkap.1.2.2) je v literatuře mylně udávána jako v r. 1972, navíc by citaci bylo vhodné i doplnit celým názvem a vydavatelem.

Přílohy:

Diplomová práce obsahuje 5 příloh:

-Projekt diplomové práce na 3 stránkách.

-Dostačující seznam použitých zkratk na jedné stránce .

-Seznam výstižných obrázků na jedné straně (celkem 9 obrázků, vztahujících se k terénnímu výzkumu, dobrovolnické výuce a schema kauzálního řetězce působení cestovního ruchu)

-Rozhovory: strukturu rozhovorů s dobrovolníky na čtyřech stranách, strukturu rozhovorů s místními učiteli a organizátory na dvou stranách.

-Přepis rozhovorů s místními v Ekvádoru na devíti stranách a přepis rozhovorů s dobrovolníky ze západních zemí na 64 stranách .

E. Celkové hodnocení:

a. Celkový přínos diplomové práce

Jedná se o velmi přínosnou práci na rozhraní několika tématik a oborů. Je přínosem jak pro výzkum rozvojové pomoci a její udržitelnosti, dobrovolnictví v rozvojovém světě, jeho odlišení od cestovního ruchu, tak i pro výuku angličtiny v rozvojových zemích s bližším vymezením na převážně české dobrovolníky a přímo sjednávanou pomoc či spolupráci mezi dobrovolníky a příjemci pomoci. Originální výsledky diplomové práce, vztahující se právě k této formě rozvojové spolupráce jsou pravděpodobně tím nejdůležitějším přínosem. Zvláště důležitá jsou zjištění o účinnosti a udržitelnosti takové spolupráce. Velkým přínosem jsou i velmi kritická hodnocení stavu výuky angličtiny ve zkoumaných rozvojových zemích na základě zkušeností dobrovolníků i pohovorů s příjemci pomoci a doporučení z těchto rozhovorů a ze studia literatury vyplývající . V neposlední řadě jsou důležitým výsledkem i zjištění o přínosu přímo sjednávané pomoci pro dobrovolníky samotné.

b. Doporučení k obhajobě:

Vzhledem k přínosu diplomové práce zvláště pro rozvojovou spolupráci formou přímo sjednávané pomoci dobrovolníků formou výuky angličtiny v rozvojovém světě doporučuji tuto práci k obhajobě.

c. Otázky pro diskusi:

1) První otázka: V závěru diplomové práce je velmi kriticky zhodnocena udržitelnost dobrovolnictví krátkodobou výukou anglického jazyka: „Na udržitelnost této formy pomoci tak lze pohlížet ze dvou úhlů. Čistě z pohledu zlepšování úrovně angličtiny či výuky se dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích v důsledku často velmi špatné organizace, nepromyšlenosti a zároveň nekvalifikovanosti všech zúčastněných jeví jako jednoznačně málo efektivní a neudržitelné. Z pohledu dodání impulsu místním, kteří se pak na základě dobrovolnických pobytů více zajímají o metodiku výuky, znalosti angličtiny, a především důvody proč se (nejen) anglicky učit, lze tuto formu dobrovolnictví považovat za udržitelnou, přestože se tomuto impulsu většinou dostane odezvy jen u jedinců“. S takovou analýzou pro krátkodobé pobyty dobrovolníků lze souhlasit. Aby došlo

v budoucnu k zajištění větší udržitelnosti výuky anglického jazyka dobrovolníky v rozvojových zemích, jaká jsou nejpodstatnější doporučení k zlepšení situace-tj. jaká jsou nejdůležitější doporučení nejen pro budoucí dobrovolníky, ale i pro nevládní neziskové a další organizace vysílající dobrovolníky, i pro státní instituce ?

2) Druhá otázka: Nevládní izraelská organizace Innovation: Afrika používá pro své projekty v Africe k zajištění pokračování projektů místními beneficienty, když již odejdou její členové - tedy k zajištění udržitelnosti projektů, následné dálkové řízení projektů z Izraele pomocí mobilních telefonů, které dnes široce vlastní i lidé v rozvojových zemích (pro bližší informaci viz S.M.Siegel: Budiž voda. Izraelská inspirace pro svět ohrožený nedostatkem vody, 3. vydání, vyd. Aligier, s.r.o., Praha 2018, str. 264-269) . Byť se jedná o jinou oblast rozvojové pomoci a větší možnosti izraelské nevládní organizace, nebylo by možné k zvýšení účinnosti pomoci dobrovolníků prodloužit tuto pomoc taktéž i u výuky angličtiny, např. následným dálkovým kontaktem s učiteli v rozvojových zemí apod.?

d. Bodové hodnocení: 17 bodů

e. Znamkové hodnocení: výborně

Posudek vypracoval: Pavel Šremer

V Praze, dne 30.8.2021